

**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Рівненського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти

30.06.2026 № 197-од

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
закладів освіти

«КЛАСНИЙ КЕРІВНИК В НУШ»

Рівне – 2026

Розробники: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (Гавлітіна Т. М., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки й освітніх інновацій Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти; Мінакова Н. Г., старший викладач кафедри педагогіки й освітніх інновацій, методист лабораторії національного виховання Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти).

Напрямок підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей класних керівників щодо проєктування та організації виховної діяльності з учнівським колективом класу.

Розроблено з урахуванням типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 30.06.2026 до 30.06.2031

Рецензенти:

Наталія Давидюк, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри психології та інклюзивної освіти, методист лабораторії національного виховання Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Наталія Бudyко, директор Обласного мистецького ліцею в м. Рівне Рівненської обласної ради

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Актуальність програми зумовлена трансформацією ролі класного керівника в умовах Нової української школи, де виховна діяльність розглядається як невіддільна складова цілісного освітнього процесу, спрямованого на розвиток компетентної, відповідальної, самостійної та соціально активної особистості. Вона полягає у необхідності розвитку професійної компетентності класних керівників щодо організації виховної діяльності в умовах сучасних суспільних викликів, створення безпечного, психологічно комфортного та ціннісно орієнтованого середовища класу, забезпечення партнерської взаємодії з учнями, батьками та педагогічним колективом, підтримки психоемоційного благополуччя й життєстійкості здобувачів освіти, формування їхньої громадянської та національної ідентичності.

Концепція Нової української школи визначає дитиноцентризм, педагогіку партнерства, компетентнісний і ціннісний підходи як засадничі орієнтири сучасної освіти. У цьому контексті класний керівник виконує не лише організаційну, а й координаційну, комунікативну, фасилітаційну та підтримувальну функції, забезпечуючи цілісність виховного простору класу. Його діяльність спрямовується на формування ключових компетентностей і ціннісних ставлень учнів, розвиток їхньої соціальної та громадянської активності, навичок конструктивної взаємодії, відповідального прийняття рішень, самореалізації та участі в житті класу, закладу освіти й громади.

Особливого значення набуває діяльність класного керівника в умовах воєнних та суспільних викликів, які впливають на емоційний стан, поведінку, соціальну взаємодію та освітні потреби дітей і молоді. Сучасний класний керівник має бути спроможним своєчасно помічати потреби учнів, створювати атмосферу довіри й прийняття, застосовувати практики психоемоційної підтримки, сприяти розвитку життєстійкості та навичок безпечної поведінки, запобігати проявам булінгу, дискримінації й конфліктам, а також організовувати ефективну взаємодію з батьками та фахівцями психологічної служби.

Програму розроблено відповідно до законодавства України у сфері освіти, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», професійного стандарту вчителя та сучасних науково-методичних підходів до організації виховної діяльності. Її зміст поєднує професійні компетентності класного керівника з практичними інструментами планування, організації та оцінювання виховної роботи, сучасними технологіями комунікації, педагогікою партнерства, учнівським самоврядуванням, цифровими інструментами та практиками створення безпечного й інклюзивного середовища класу.

Сучасний етап розвитку української освіти потребує переосмислення традиційної моделі діяльності класного керівника – від організатора окремих виховних заходів до координатора цілісного виховного простору класу,

фасилітатора взаємодії та агента позитивних змін. Упровадження засад НУШ вимагає від класних керівників здатності гнучко реагувати на потреби учнів, використовувати сучасні виховні технології, будувати партнерські стосунки, підтримувати дитячу суб'єктність і забезпечувати наскрізне формування цінностей у повсякденному житті класної спільноти.

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти різних типів і форм власності.

Обсяг (тривалість): 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Особливості реалізації програми: реалізація програми ґрунтується на засадах гнучкості, варіативності, практичної спрямованості та орієнтації на професійні потреби педагогічних працівників у сфері виховання особистості здобувача освіти й організації виховного процесу в сучасному закладі освіти.

Програма включає два взаємопов'язані модулі, які забезпечують можливість побудови індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагогічних працівників, гнучкого реагування на їхні професійні потреби та врахування сучасних суспільних викликів. Навчання за програмою відбувається у формі короткострокового інтенсивного курсу тривалістю один тиждень, що поєднує теоретичну підготовку з практичним опрацюванням сучасних підходів, технологій і методик виховної діяльності.

До реалізації програми залучаються науково-педагогічні, педагогічні працівники, тренери, методисти, практичні психологи та інші фахівці, які мають відповідну фахову підготовку, досвід організації виховної діяльності, педагогіки партнерства, психологічної підтримки дітей та молоді й проведення заходів із підвищення кваліфікації. За потреби до проведення окремих занять можуть залучатися науковці, експерти у сфері безпечного освітнього середовища, інклюзивної освіти, медіа грамотності, представники громадських організацій і фахівці відповідних служб.

Форма навчання: очна, очна (з використанням технологій дистанційного навчання).

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей класних керівників щодо організації цілісного виховного процесу в умовах НУШ, створення безпечного, ціннісно орієнтованого та партнерського середовища класу.

Завдання підвищення кваліфікації:

Програма спрямована на:

формування цілісного розуміння сучасної ролі класного керівника як координатора виховної взаємодії, фасилітатора розвитку класної спільноти та партнера учнів, батьків і педагогів;

ознайомлення з нормативно-правовими та концептуальними засадами діяльності класного керівника в умовах НУШ, сучасними підходами до виховання, розвитку особистості та організації класного колективу;

розвиток компетентностей щодо планування, організації та оцінювання виховної діяльності на засадах дитиноцентризму, педагогіки партнерства, компетентнісного та ціннісного підходів;

формування здатності створювати безпечне, психологічно комфортне, інклюзивне, безбар'єрне та недискримінаційне середовище класу, запобігати булінгу, насильству й іншим ризикам та ефективно реагувати на них;

розвиток умінь підтримувати психоемоційне благополуччя та життєстійкість учнів, враховувати їхні індивідуальні потреби, особливості й досвід, особливо в умовах воєнних та суспільних викликів;

ознайомлення із сучасними підходами до національно-патріотичного, громадянського та морально-етичного виховання, формування української національної та громадянської ідентичності, цінностей демократії, відповідальності й активної громадянської позиції;

розвиток умінь будувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями, розвивати їхню суб'єктність, автономію, ініціативність і відповідальність, залучати до учнівського самоврядування, командної, волонтерської та соціально значущої діяльності;

формування компетентностей щодо ефективної комунікації та партнерської взаємодії з батьками на основі довіри, взаємоповаги, відкритого діалогу, ненасильницької комунікації та спільної відповідальності за розвиток дитини;

розвиток цифрової компетентності класного керівника щодо використання сучасних цифрових інструментів в організації життя класу, безпечної онлайн-комунікації, формування цифрової культури та профілактики цифрових ризиків;

забезпечення практичної спрямованості підвищення кваліфікації через аналіз педагогічних ситуацій, моделювання виховних практик, використання інтерактивних технологій, тренінгів, практикумів, майстер-класів, професійної рефлексії та обміну досвідом.

Компетентності, що вдосконалюватимуться:

предметно-методична (А2), психологічна (Б1), емоційно-етична (Б2), компетентність педагогічного партнерства (Б3), інклюзивна (В1), здоров'язбережувальна (В2), організаційна (Г2), інформаційно-цифрова (А3), здатність до навчання впродовж життя (Д1) відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Після завершення навчання слухач (слухачка):

розуміє сучасні концептуальні та нормативні засади діяльності класного керівника в умовах НУШ, його роль у створенні цілісного виховного простору класу;

усвідомлює значення дитиноцентризму, педагогіки партнерства, суб'єкт-суб'єктної взаємодії та ціннісного підходу для розвитку особистості й класної спільноти;

уміє планувати, проєктувати та організовувати виховну діяльність класу з урахуванням вікових, індивідуальних потреб учнів, актуальних суспільних викликів та контексту конкретного класного колективу;

володіє сучасним інструментарієм класного керівника для розвитку учнівської суб'єктності, командної взаємодії, лідерства, соціальних та емоційних навичок, критичного мислення й відповідальної поведінки;

упроваджує практики національно-патріотичного та громадянського виховання, спрямовані на формування української національної ідентичності, громадянської активності, почуття гідності, відповідальності та приналежності до української спільноти;

створює безпечне, інклюзивне, безбар'єрне, недискримінаційне та психологічно комфортне середовище класу, застосовує практики профілактики булінгу, насильства й конфліктів;

уміє підтримувати психоемоційне благополуччя та життєстійкість учнів, розпізнавати їхні потреби й організовувати педагогічну підтримку в умовах кризових і травматичних ситуацій;

будує партнерську взаємодію з учнями, батьками, педагогами та іншими учасниками освітнього процесу на основі довіри, взаємоповаги, відкритого діалогу та ненасильницької комунікації;

використовує цифрові інструменти для комунікації, організації діяльності класу та виховної роботи, забезпечує дотримання принципів цифрової безпеки, медіаграмотності та відповідальної поведінки онлайн;

здатний(а) аналізувати результати власної діяльності, здійснювати професійну рефлексію, використовувати зворотний зв'язок і визначати напрями подальшого професійного саморозвитку.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється на засадах об'єктивності, відкритості, прозорості, академічної доброчесності та відповідності меті програми й очікуваним результатам навчання.

Для оцінювання результатів навчання використовуються такі інструменти:

тестові завдання для перевірки теоретичних знань за змістовими модулями програми;

поточні практичні завдання, спрямовані на аналіз педагогічних і виховних ситуацій, розв'язання кейсів, моделювання взаємодії з учнями та батьками, проєктування виховних практик, створення безпечного й ціннісно

орієнтованого середовища класу, розроблення інструментів планування та організації діяльності класного керівника;

практико-орієнтовані завдання щодо використання сучасних технологій комунікації, підтримки психоемоційного благополуччя учнів, розвитку учнівської суб'єктності та партнерської взаємодії;

рефлексивні вправи, самооцінювання результатів професійного розвитку та презентація власних педагогічних практик.

Підсумковий рівень навчальних досягнень слухачів визначається за такими критеріями:

виконання тестових завдань із результатом від 70 % до 100 % правильних відповідей;

здатність застосовувати набуті знання та вміння для аналізу й розв'язання педагогічних і виховних ситуацій, проєктування сучасних практик діяльності класного керівника та створення безпечного, ціннісно орієнтованого середовища класу;

здатність ефективно використовувати сучасні форми й технології виховної роботи, педагогіки партнерства, комунікації, підтримки психоемоційного благополуччя та розвитку учнівської суб'єктності;

рівень професійної активності, рефлексивності та готовності впроваджувати сучасні виховні практики, цифрові інструменти й інноваційні підходи в діяльність класного керівника;

здатність до самооцінювання, аналізу результативності власної діяльності, визначення напрямів подальшого професійного вдосконалення та проєктування індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Результати підвищення кваліфікації визнаються такими, що досягнуті, якщо слухач (слухачка) успішно виконав(ла) передбачені програмою види навчальної діяльності та продемонстрував(ла) рівень засвоєння змісту програми не нижче 70 %.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво (сертифікат) про підвищення кваліфікації відповідно до встановленого зразка обсягом 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість програми: узгоджується додатково (враховуючи кількість слухачів).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено формування та розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників відповідно до Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти та поєднання теоретичної підготовки з практичним опрацюванням сучасних підходів, технологій та інструментів діяльності класного керівника, аналізом педагогічних ситуацій, моделюванням виховних практик, розвитком навичок партнерської комунікації з учнями, батьками та педагогічним колективом.

Під час інтерактивних лекцій особлива увага приділяється формуванню професійної спроможності класного керівника діяти в умовах невизначеності та суспільних викликів, підтримувати безпечну взаємодію в класному колективі, запобігати булінгу й дискримінації, сприяти розвитку життєстійкості, громадянської та національної ідентичності учнів.

Практичні заняття передбачають використання сучасних виховних технологій, цифрових сервісів та онлайн-інструментів для комунікації, організації ціннісно-орієнтованої діяльності учнів, розвитку їхньої суб'єктності та підтримки психоемоційного благополуччя.

Самостійна робота передбачає опрацювання навчально-методичних матеріалів, виконання тестових, практичних та рефлексивних завдань (за потреби), аналіз власного професійного досвіду.

Підсумкові заходи передбачають участь слухача курсів у практичних видах навчальної діяльності та виконання підсумкового тестування з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного змісту програми, здатності застосовувати набуті знання у професійній діяльності та сформованості професійних компетентностей класного керівника в умовах НУШ.

Зміст програми складається з 2-ох модулів та 13-ти взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 100 балів. Прохідний бал – 70. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують документ про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 10 год – лекційні заняття, 14 год – практична робота, 2 год – самостійна робота, 4 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи діяльності сучасного класного керівника					
Тема 1.1.Формування української національної ідентичності учнів у сучасному виховному просторі	2				2
Тема 1.2. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи	2				2
Тема 1.3. Сучасний класний керівник у НУШ: тьюторство, підтримка, безпечне освітнє середовище		2			2
Тема 1.4. Соціальна інтеграція дитини з ООП: ресурси надання якісної підтримки	2				2
Тема 1.5. Стресостійкість та ресурсність особистості в контексті збереження ментального здоров'я	2				2
Тема 1.6. Карта самопізнання: роль класного керівника у розвитку успішної кар'єри учня	2				
Разом за модулем	10	2			12
МОДУЛЬ 2. Методичні засади та сучасні технології професійної діяльності класного керівника					

Тема 2.1. Сучасні форми, методи, технології виховання. Моделювання щасливого класу в НУШ		2			2
Тема 2.2. Прогнозування та планування діяльності класного керівника в сучасних умовах		2			2
Тема 2.3. Від групи до спільноти: етапи формування класного колективу. Тимбілдінг		2			2
Тема 2.4. Моніторинг процесу формування цінностей: інструменти, збір та обробка інформації		2			2
Тема 2.5. Ефективна комунікація класного керівника з батьками: арсенал сучасних форм та прийомів			2		2
Тема 2.6. Класна спільнота як простір розвитку суб'єктності, лідерства та громадянської активності учнів		2			2
Тема 2.7. Використання штучного інтелекту в роботі класного керівника		2			2
Разом за модулем		12	2		14
Підсумкові заходи				4	4
Усього	10	14	2	4	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Теоретико-методологічні основи діяльності сучасного класного керівника

Тема 1.1. Формування української національної ідентичності учнів у сучасному виховному просторі

Сучасні підходи до виховання та формування ідентичності учнів. Ціннісні засади сучасного виховання. Поняття ідентичності, української національної та громадянської ідентичності. Взаємозв'язок національної та громадянської ідентичності. Українська національна ідентичність як чинник національної єдності, життєстійкості суспільства та європейської інтеграції України.

Національно-патріотичне та громадянське виховання в НУШ. Формування ідентичності через діяльність і власний досвід учнів: учнівське самоврядування, волонтерство, соціальні та дослідницькі проєкти, краєзнавчі практики, збереження культурної спадщини. Роль класного керівника у створенні середовища належності, довіри та відповідальності.

Програма національного виховання у закладах освіти Рівненщини на 2026–2030 роки як ресурс сучасної виховної діяльності. Мета, основні завдання, нормативно-правові засади та ціннісні орієнтири Програми. Основні групи цінностей та їх відображення у виховній діяльності класного керівника. Взаємозв'язок ціннісних орієнтирів Програми з потребами та життєвим досвідом сучасних учнів.

Практичний інструментарій класного керівника. Алгоритм реалізації ціннісних орієнтирів Програми у виховній діяльності класу. Проєктування виховних практик, спрямованих на формування української національної ідентичності. Інтеграція ціннісного змісту в повсякденну життєдіяльність класної спільноти. Відстеження динаміки сформованості ціннісних ставлень учнів. Методичний супровід та обмін ефективними практиками.

Тема 1.2. Компетентнісний підхід у системі професійного розвитку педагогічних працівників: можливості та перспективи

Компетентнісний підхід як основа професійного розвитку педагогічних працівників, підвищення їхньої професійної мобільності, здатності до адаптації в умовах освітніх змін та готовності до впровадження нових стандартів у професійній діяльності.

Теоретичні та практичні аспекти реалізації компетентнісного підходу в системі професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти в умовах Нової української школи. Сучасні тенденції щодо формування готовності педагогічних працівників до безперервного професійного

розвитку, самоосвіти, рефлексії власної професійної діяльності, визначення індивідуальних професійних потреб і побудови персональної траєкторії професійного зростання.

Сучасні підходи до розвитку професійних компетентностей педагогічних працівників, можливості формальної, неформальної та інформальної освіти, інноваційні форми й технології професійного навчання. Особливості організації та проходження підвищення кваліфікації педагогічних працівників на цифровій платформі «Вектор», можливості вибору програм підвищення кваліфікації, форм і напрямів професійного розвитку відповідно до індивідуальних професійних потреб.

Розвиток здатності педагогічних працівників застосовувати набуті знання та компетентності для вдосконалення освітнього та управлінського процесів, упровадження сучасних педагогічних технологій навчання й виховання, цифрових інструментів та інноваційних освітніх практик.

Тема 1.3. Сучасний класний керівник у НУШ: тьюторство, підтримка, безпечне освітнє середовище

Класний керівник у сучасній системі НУШ: актуальність трансформації професійної ролі, завдання та функції. Зміна парадигми діяльності: від організації та контролю до педагогічного супроводу, партнерства й фасилітації розвитку учня.

Сучасний зміст діяльності класного керівника: координатор, наставник, фасилітатор, тьютор, комунікатор. Тьюторський супровід, підтримка суб'єктності, самостійності та життєстійкості учнів.

Інструменти тьюторського супроводу в діяльності класного керівника: індивідуальні та групові бесіди, педагогічне спостереження, рефлексія, постановка цілей, зворотний зв'язок, індивідуальні освітні маршрути, підтримувальні зустрічі. Сучасна година спілкування як простір діалогу, рефлексії, взаємодії та розвитку класної спільноти.

Створення психологічно, фізично та інформаційно безпечного освітнього середовища. Профілактика булінгу, дискримінації та інших ризиків. Основні складові формування освітньо-розвивального безпечного середовища: профілактика та інформування, діагностика рівня благополуччя в закладі освіти та учнівському колективі, реагування на події і обставини насильства, напрями корегувальної діяльності тощо

Ключові принципи діяльності класного керівника в НУШ: дитиноцентризм, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, педагогіка партнерства, компетентнісний і ціннісний підходи, інклюзивність, безбар'єрність, повага до різноманіття та створення безпечного освітнього середовища.

Тема 1.4. Соціальна інтеграція дитини з ООП: ресурси надання якісної підтримки

Інклюзивна освіта як забезпечення права на освіту для кожної дитини. Переваги інклюзивної освіти для усіх учасників освітнього процесу: дітей з особливими освітніми потребами та їхніх однолітків, батьків дітей з особливими освітніми потребами, педагогів, керівників закладів освіти, місцевих громад і суспільства в цілому.

Законодавство України щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на якісну інклюзивну освіту. Укази Президента України у сфері інклюзивної освіти. Основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, що регламентують особливості організації інклюзивного освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти.

Практичні кейси про участь та діяльність учнів з особливими освітніми потребами. Роль асистента вчителя у створенні учнівської спільноти, розвитку демократичних цінностей, встановленні правил. Поняття про розумне пристосування. Допоміжні засоби для навчання (спеціальні засоби корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами. Поняття про додаткові та альтернативні способи й засоби комунікації.

Тема 1.5. Стресостійкість та ресурсність особистості в контексті збереження ментального здоров'я

Інструменти комунікації вчителів та дітей у стресових ситуаціях. Безпечні та відновлюючі форми роботи із дітьми. Вправи для саморегуляції, заземлення та пошуку ресурсу. Фактори стресостійкості та ресурсності особистості.

Ментальне здоров'я – одне із найбільших глобальних викликів сучасності та майбутнього. Поняття «ментальне здоров'я». Важливість ментального здоров'я. Питання охорони ментального здоров'я. Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»

Формування та застосування компетенцій, необхідних для здорового і безпечного життя. Психологічна допомога учасникам освітнього процесу під час та після завершення воєнних дій.

Корисні поради: як зберегти ментальне здоров'я?; як здобути важливі навички в періоди стресу?

Резильєнтність як здатність людини або соціальної системи вибудовувати повноцінне життя в складних умовах. Резильєнтність колективу. Збалансованість здорової педагогічної спільноти. Модель міжособистісної взаємодії. Алгоритми ефективної педагогічної комунікації. Стратегії побудови міцних стосунків в дитячих колективах. Роль особистості педагога у плеканні зрілих стосунків в дитячих колективах.

Тема 1.6. Карта самопізнання: роль класного керівника у розвитку успішної кар'єри учня

Профорієнтаційна робота. Кар'єра як основна соціально та індивідуально значуща форма трудової поведінки.

Соціальні зміни та їх вплив на ринок праці. Особливості професійної орієнтації на всіх рівнях повної загальної середньої освіти (початкової, базової, профільної).

Навички для успішної кар'єри у світі. Сучасні hard skills та soft skills.

Професії майбутнього. Фактори, що впливають на вибір професії (соціально-економічні, психологічні, соціальні, психофізіологічні).

Концепція професійної орієнтації у Новій українській школі. Складові професійної орієнтації у закладі освіти. Радник з професійної орієнтації. Форми і методи професійної орієнтації.

Типові помилки молоді при виборі професії.

МОДУЛЬ 2.

Методичні засади та сучасні технології професійної діяльності класного керівника

Тема 2.1. Сучасні форми, методи, технології виховання. Моделювання щасливого класу в НУШ

Поняття «виховні технології». Етапи реалізації виховних технологій (стадії виховного процесу). Фактори розвитку особистості. Інтерактивні технології. Інформаційно-комунікаційні технології. Інтернет-технологія «Веб-квест». Технологія критичного мислення. Сучасні методи та прийоми виховних технологій та умови їх оптимального вибору.

Розвиток м'яких навичок або «soft skills»: уміння комунікувати, співпереживання собі та іншим, керування своїми емоціями, робота в команді, креативне й критичне мислення, вміння вести за собою і виважено йти. Усвідомленість, співпереживання та залученість: в особистісному (я), соціальному (я – у класі, родині, з друзями) та системному (я – в країні, системі, на континенті, на планеті).

Моделювання щасливого класу «щаслива дитина – щаслива родина – успішна країна» та залучення учнів до соціальних активностей.

Тема 2.2. Прогнозування та планування діяльності класного керівника в сучасних умовах

Основні етапи прогнозування виховної діяльності класного колективу: проблема-прогнозування-визначення цілей роботи, спрямованої на розв'язання проблеми. Аналітична діяльність класного керівника.

Планування (моделювання) виховного процесу. Змістові вимоги до плану. Структура та форма плану. Реалізація плану (організація діяльності та оцінювання роботи). Аналіз та програмування виховної діяльності в класі.

Виховна програма класу, її компоненти та психолого-педагогічні умови реалізації завдань і змісту виховання здобувачів освіти.

Тема 2.3. Від групи до спільноти: етапи формування класного колективу. Тимблдінг

Педагогічна взаємодія класного керівника з учнями, батьками. Виховання ставлення до рідної мови. Вправи для згуртування учнівського колективу та формування культури мови і мовлення.

Технологія тимблдингу в умовах закладу загальної середньої освіти. Поняття «тимблдінг». Види тимблдингу. Основні функції тимблдингу. Етапи розвитку учнівського колективу. Доцільність використання методів тимблдингу на кожному етапі педагогічної взаємодії.

Тема 2.4. Моніторинг процесу формування цінностей: інструменти, збір та обробка інформації

Пошук спільних прийнятих цінностей виховання особистості. Відповідність системи спільних цінностей потребам НУШ. Загальний перелік та систематизація необхідних цінностей для виховання особистості. Систематичний аналіз вихованцем власних і чужих вчинків.

Діагностичний інструментарій важливості цінностей для потреб НУШ. Методика вивчення особистих і вольових якостей особистості. Методика вивчення емоційних переживань особистості. Опитувальники визначення важливості цінностей для освітнього процесу ЗЗСО. Факторно-критеріальна модель національно-патріотичної вихованості особистості. Вагомість критеріїв і показників вихованості та їх прогнозування щодо вибору змісту виховання цінностей.

Вимоги до проведення моніторингу та оцінювання виховання. Моніторинг ефективності виховання цінностей. Методи і конкретні методики проведення моніторингу виховання. Підготовчий, практичний та аналітичний етапи моніторингу виховання. Практика обговорення результатів моніторингу ефективності виховання цінностей у ЗЗСО.

Тема 2.5. Ефективна комунікація класного керівника з батьками: арсенал сучасних форм та прийомів

Педагогіка партнерства – ключовий компонент концепції Нової української школи. Принципи педагогіки партнерства. Партнерські взаємини між учнем, учителем та батьками – одна з ключових засад якісного реформування української школи.

Визначення організаційно-педагогічних та соціально-психологічних умов формування партнерських відносин у системі «учитель – учень – батьки». Поглиблення знань про компетентнісне батьківство, механізми взаємодії батьків, закладу освіти та учнів, дієві форми такої взаємодії.

Сутність понять «партнерство в сім'ї», «сім'я домінаторна», «сім'я партнерська». Роль батьків і родини у створенні умов для повноцінного розвитку дитини. Практичні стратегії партнерської взаємодії закладу освіти, батьків і дітей.

Тема 2.6. Класна спільнота як простір розвитку суб'єктності, лідерства та громадянської активності учнів

Класна спільнота в умовах НУШ як середовище соціального та громадянського становлення особистості. Учень як активний суб'єкт освітнього і виховного процесу: право на голос, вибір, участь і відповідальність.

Учнівська суб'єктність як основа розвитку самостійності, ініціативності, відповідального прийняття рішень і здатності впливати на життя класної спільноти. Роль класного керівника у створенні простору довіри, партнерської взаємодії та реальної участі учнів у прийнятті спільних рішень.

Лідерство в класній спільноті: виявлення та підтримка лідерського потенціалу кожного учня, розвиток навичок співпраці, комунікації, командної взаємодії, розподіленого лідерства та відповідальності. Учнівське самоврядування як механізм розвитку суб'єктності, лідерства й демократичної культури.

Громадянська активність учнів через практики участі та суспільно корисної діяльності: соціальні ініціативи, волонтерство, проєктна діяльність, участь у житті закладу освіти та громади. Сучасні інструменти класного керівника для розвитку культури діалогу, співучасті, відповідальності та активної громадянської позиції.

Тема 2.7. Використання штучного інтелекту в роботі класного керівника

Сфери використання штучного інтелекту. Застосування інтелектуальних розробок для навчання в умовах пошуку технологій майбутнього. Вплив інструментів синтезу реальності на виховання особистості, що змінюється на основі доповненої реальності, віртуальної реальності та досягнень штучного інтелекту. Перспективи розвитку ІІІ, що сприяє перенесенню учнів із класу на будь-яку іншу виховну локацію. Штучний інтелект як джерело непередбачених раніше проблем.

Нова стратегія Google. Bard AI – чатбот Google. Пошук зображень з новими можливостями. Експериментальний інструмент Magic Editor в Google Photos.

Duet AI для додатків Google Workspace: документів, таблиць, слайдів. Додаткові функції штучного інтелекту для Gmail. Керування світлофорами за допомогою штучного інтелекту в Green Light. Перспективи доступності нових можливостей в Україні.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз ситуацій / кейсів (розбір професійних ситуацій з практики роботи класного керівника; моделювання алгоритмів дій у конфліктних, кризових та нестандартних ситуаціях; пошук ефективних способів педагогічної підтримки) тощо.

2. Розроблення методичних матеріалів (створення планів і сценаріїв годин спілкування, виховних заходів, тренінгових занять; розроблення інструментів командоутворення, рефлексії, учнівської участі та партнерської взаємодії; створення матеріалів для комунікації з батьками).

3. Практичні тренінгові вправи (рольові ігри та моделювання ситуацій взаємодії з учнями, батьками й колегами; вправи на розвиток комунікативних навичок, емоційної компетентності, ненасильницької комунікації, фасилітації та медіації).

4. Робота в групах / парах (аналіз педагогічних ситуацій; розроблення спільних рішень; моделювання діяльності класної спільноти; обмін професійним досвідом та взаємне оцінювання практичних напрацювань).

5. Проектна робота (розроблення та презентація мініпроектів, спрямованих на розвиток класної спільноти, учнівської суб'єктності, лідерства, громадянської активності, національної ідентичності, взаємодії та безпечного середовища).

6. Моделювання виховних практик (проектування сучасних форматів годин спілкування, практик учнівського самоврядування, командної та волонтерської діяльності; розроблення алгоритмів підтримки психоемоційного благополуччя учнів та реагування на проблемні ситуації).

7. Робота з цифровими інструментами (створення інтерактивного виховного контенту; використання цифрових сервісів для комунікації, організації спільної діяльності та зворотного зв'язку; моделювання безпечної цифрової взаємодії класу).

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. З'ясуйте, як адаптувати стиль і форми комунікації до різних потреб, очікувань та рівня залученості батьків.

2. Розгляньте і запропонуйте основні принципи ефективної комунікації класного керівника з батьками, які забезпечують довіру, партнерство та взаєморозуміння.

3. Проаналізуйте сучасні форми взаємодії з батьками та визначте, які, на вашу думку, є найбільш результативними: індивідуальні консультації, батьківські зустрічі, онлайн-комунікація, тренінги, спільні проекти.

4. Рекомендуйте класному керівнику будувати комунікацію з батьками в ситуаціях конфлікту, непорозуміння або незадоволення батьків.

5. Виділіть комунікативні прийоми, які допомагають класному керівнику надавати батькам конструктивний зворотний зв'язок щодо навчання, поведінки та розвитку дитини.

6. Проаналізуйте, як ефективно використати цифрові інструменти та месенджери для взаємодії з батьками, дотримуючись при цьому професійної етики та особистих меж?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності : Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX : станом на 30 травня 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
4. Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. № 1322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти» : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#n13>
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
7. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>
8. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : наказ Міністерства освіти і науки України 06 червня 2022 року № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
9. Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text>
10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.2025 №1349.
11. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2-24 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
12. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему

«Соціально-емоційне навчання як інструмент розвитку наскрізних умінь учнів Нової української школи» : наказ Міністерства освіти і науки України від 04.11.2025 № 1465.

Основна література

1. Байдик В. В., Гопкало Ю. П., Корнієнко І. О. та ін. Психологічна безпека освітнього середовища: методи, технології, шляхи формування : практичний посібник / за наук. ред. Н. В. Лунченко. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 134 с.
2. Батьки та школа онлайн / офлайн. Як запобігти непорозумінням і конфліктам / упоряд. В. О. Маренич. Харків : ВГ «Основа», 2022. 144 с.
3. Бех І. Д., Журба К. О., Канішевська Л. В. та ін. Аналіз стану утвердження української національної ідентичності : препринт. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 36 с.
4. Готовність до професійного саморозвитку педагога Нової української школи : колективна монографія / за заг. ред. А. Л. Черній ; упор. В. М. Бордюк. Рівне : РОППО, 2023. 244 с.
5. Гриневич Л., Божинський В., Крижановська В. Перезавантаження реформи «Нова українська школа»: впровадження нового змісту базової середньої освіти : Аналітична записка. Серія «Освіта України під час війни». Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 17 с. URL: <https://osvitanalityka.kubg.edu.ua/NUSH>
6. Журба К. О. Формування національної ідентичності зростаючої особистості в умовах воєнного стану: досвід експериментальної реалізації. *Вісник НАПН України*, 2023, № 5 (1). С.1 – 6.
7. Журба К. О., Бех І. Д., Бойко С. М., Євтушок В. І. та ін. Утвердження української національної та громадянської ідентичності: монографія. Київ: Компрінт, 2024. 232 с.
8. Журба К. О., Бех І. Д., Коломоєць Г. А., Національна солідарність учнівської і студентської молоді в умовах війни і повоєнного часу: монографія / за ред. К. О. Журби. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 188 с.
9. Інноваційні практики Нової української школи : навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. Л. Черній ; упор. В. М. Бордюк, Т. М. Гавлітіна. Рівне : РОППО, 2023. 134 с.
10. Ковальчук В. А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
11. Ковальчук З. Я., Пілецька Л. С. Психологічна безпека особистості в освітньому середовищі у форматі її психічного здоров'я. *Психологія особистості*. 2022. Т. 12, № 1. С. 49–56.
12. Комар О. А., Грітченко Т. Я., Майданик О. В., Чучаліна Ю. М., Байдюк Л. М. Формування громадянської компетентності у здобувачів освіти : монографія / за заг. ред. Т. Я. Грітченко. Вінниця : НІЛАН-ЛТД, 2025. 231 с.

13. Миколайчук А. В. Нова українська школа: ресурси освіти для партнерської взаємодії. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2023. Вип. 211. С. 257–262.
14. Починок Є. А. Партнерська взаємодія як інноваційний компонент Нової української школи. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 1. С. 95–102.
15. Поліхун Н. І., Постова К. Г., Онопченко Г. В. та ін. STEM/STEAM-освіта: від теорії до практики: методичний посібник. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 121 с. URL: <https://iod.gov.ua/content/docs/documentspdf/203/stem-steam-osvita--vid-teoriyi-do-praktiki--metodichniy-posibnik.pdf>
16. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», рекомендована Інститутом проблем виховання НАПН України (протокол від 02.07.2018 № 06). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>
17. Тіхонова Н. Г., Луценко М. П. Педагогіка партнерства, або Як простір дитинства заповнити взаєморозумінням та взаємоповагою : навчально-методичний посібник. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 136 с.
18. Формування національної ідентичності українця через цінності Української Хартії вільної людини : науковий, методичний, інформаційний збірник. Тернопіль : ТОКІППО, 2021. 127 с.
19. Шиян Р., Романенко Ю., Терещенко В. Перезавантаження НУШ: практичні орієнтири для вчительства початкової школи. Київ, 2025, 116 с.

Додаткова література

1. Валевська Н. Прокачуємо СЕЕН: колекція практик для дорослих і дітей : навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенка. Харків, 2023. 42 с.
2. Венгловська О. А., Елькін О. Б., Марущенко О. А., Федоренко О. Ф. Упровадження компонентів розвитку емоційного інтелекту в учнівства: практичний poradnik педагогам закладів загальної середньої освіти. УІРО, 2023. 18 с.
3. Давидюк Н. Ю., Мінакова Н. Г. Упровадження Програми національного виховання в закладах освіти Рівненщини на 2020–2025 роки: успішні практики. *Нова педагогічна думка*. 2025. № 1 (121). С. 94–99.
4. Мова війни: нові слова, нові значення, нове сприйняття : практичний посібник / упоряд. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне: РОІППО, 2023.
5. Почапська О. І. (Не)безпека в цифровому світі : навчальний посібник. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2024. 59 с.
6. Сучасні підходи до виховання особистості дитини в закладах загальної середньої та позашкільної освіти : методичний poradnik / за ред. А. Л. Черній / упоряд. Н. Ю. Давидюк, Н. Г. Мінакова. Рівне : РОІППО, 2022. 86 с.
7. Фемінітиви: потреба часу чи данина моді? : практичний посібник / упоряд. М. Мазурок, Л. Заводна. Рівне: РОІППО, 2025. 56 с.

8. Як розробити PROграму та курс підвищення кваліфікації. Методичний посібник для суб'єктів підвищення кваліфікації / О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, Київ : УІРО, 2025. 54 с.